

ISSN (Print) 2616-678X
ISSN (Online) 2663-1288

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің

ХАБАРШЫСЫ

BULLETIN

of L.N. Gumilyov
Eurasian National University

ВЕСТНИК

Евразийского национального
университета имени Л.Н. Гумилева

ФИЛОЛОГИЯ сериясы
Серия **ФИЛОЛОГИЯ**
PHILOLOGY Series

№1(126)/2019

1995 жылдан бастап шығады

Издается с 1995 года

Founded in 1995

Жылына 4 рет шығады

Выходит 4 раза в год

Published 4 times a year

Астана, 2019

Astana, 2019

Бас редакторы **Дихан Қамзабекұлы**
филология ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА академигі (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары **Шолпан Жарқынбекова**
филология ғылымдарының докторы, проф. (Қазақстан)

Редакция алқасы

Аскер оғлы Рамиз	Ф.ғ.д., проф. (Әзербайжан)
Ақматалиев Абдылдажан	Ф.ғ.д., проф. (Қырғызстан)
Бахтикиреева Улданай	Ф.ғ.д., проф. (Ресей)
Беженару Людмила	Ф.ғ.д. проф. (Румыния)
Бейсембаева Жанаргүл	Ф.ғ.к., (Қазақстан)
Біжкенова Айгүл	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Жақыпов Жантас	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Журавлева Евгения	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Жаң Динжиң	PhD, проф. (Қытай)
Ескеева Мағрипа	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Ержласун Гүлжанат	PhD, ассоц. проф. (Түркия)
Қасқабасов Сейіт	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Негимов Серік	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Нұрғали Қадиша	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Нуриева Фануза	Ф.ғ.д., проф. (РФ, Татарстан)
Райхл Карл	Ф.ғ.д., проф. (Германия)
Рахманов Носимхан	Ф.ғ.д., проф. (Өзбекстан)
Риверс Уильям Патрик	PhD, проф. (АҚШ)
Сәтенова Серікгүл	Ф.ғ.д. проф. (Қазақстан)
Султанов Казбек	Ф.ғ.д., проф. (Ресей)
Тәжібаева Сәуле	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Хисамитдинова Фирдаус	Ф.ғ.д., проф. (РФ, Башқұртстан)
Чернявская Валерия	Ф.ғ.д., проф. (Ресей)
Шәріп Амантай	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Шәріпова Гүлбану	Ф.ғ.к., доцент м.а. (Қазақстан)
Экиджи Метин	PhD, проф. (Түркия)
Янковский Генрих	PhD, проф. (Польша)

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қ.Сәтбаев к-сі, 2, 408 б.

Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31-413)

E-mail: vest_phil@enu.kz

Жауапты редактор, компьютерде беттеген: Илияс Құрманғалиев

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы. ФИЛОЛОГИЯ сериясы
Меншіктенуші: ҚР БжҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК
ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде 27.03.2018 ж. №16996-Ж тіркеу куәлігімен тіркелген.
Мерзімділігі: жылына 4 рет.
Тиражы: 35 дана
Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қажымұқан к-сі, 12/1, тел.: +7(7172)709-500 (ішкі 31413)

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Editor-in-Chief **Dihan Kamzabekuly**
Doctor of philology, academician of NAS RK (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief **Zharkynbekova Sholpan**
Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)

Editorial board

Asker ogly Ramiz	Doctor of philology, Prof. (Azerbaijan)
Akmataliyev Abdildajan	Doctor of philology, Prof. (Kyrgyzstan)
Bakhtikireeva Uldanai	Doctor of philology, Prof (Russia)
Beisembayeva Zhanargul	Can. of philology, (Kazakhstan)
Bezhenaru Lyudmila	Doctor of philology, Prof (Romania)
Bizhkenova Aigul	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Chernyavskaya Valeriya	Doctor of philology, Prof. (Russia)
Erzhiasun Güljanat	PhD, assos. Prof (Turkey)
Yeskeyeva Magripa	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Henryk Jankowski	PhD, Prof. (Poland)
Kaskabassov Seit	Doctor of philology, Prof (Kazakhstan)
Khisamitdinova Firdaus	Doctor of philology, Prof. (RF, Bashkortostan)
Metin Ekiji	PhD, Prof. (Turkey)
Negimov Serik	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Nurgali Kadisha	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Nurieva Fanuza	Doctor of philology, Prof. (RF, Tatarstan)
Reichl Karl	Doctor of philology, Prof. (Germany)
Rakhmanov Nasimhon	Doctor of philology, Prof. (Uzbekistan)
Rivers William Patrick	PhD, Prof. (USA)
Satenova Serikkul	Doctor of philology, Prof (Kazakhstan)
Sultanov Kazbek	Doctor of philology, Prof. (Russia)
Sharip Amantay	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Sharipova Gulbanu	Can. of philology, assos. Prof. (Kazakhstan)
Tazhybayeva Saule	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Zhakypov Zhantas	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Zhang Dingjing	PhD, Prof. (China)
Zhuravleva Yevgeniya	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)

Editorial address: 2, Satbayev str., of. 408, Astana, Kazakhstan, 010008
Tel.: +7(7172) 709-500 (ext. 31-413)
E-mail: vest_phil@enu.kz

Executive editor, computer layout: Ilyas Kurmangalyev

Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University PHILOLOGY Series

Owner: Republican State Enterprise in the capacity of economic conduct «L.N.Gumilyov Eurasian National University» Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan

Registered by Ministry of Information and Communication of the Republic of Kazakhstan. Registration certificate No 16996-Ж from 27.03.2018

Periodicity: 4 times a year Circulation: 35 copies

Address of printing house: 12/1 Kazhimukan str., Astana, Kazakhstan 010008; tel.: +7(7172) 709-500 (ext.31413)

© **L.N. Gumilyov Eurasian National University**

Главный редактор **Дихан Камзабекулы**
доктор филологических наук, академик НАН РК (Казахстан)

Зам. главного редактора **Шолпан Жаркынбекова**
доктор филологических наук, проф. (Казахстан)

Редакционная коллегия

Аскероглы Рамиз	д.ф.н., проф. (Азербайджан)
Акматалиев Абдылдажан	д.ф.н., проф. (Киргизстан)
Бахтикиреева Улданай	д.ф.н., проф. (Россия)
Беженару Людмила	д.ф.н., проф. (Румыния)
Бейсембаева Жанаргуль	к.ф.н., (Казахстан)
Бижкенова Айгуль	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Жакыпов Жантас	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Жан Динжин	PhD, проф. (Китай)
Журавлева Евгения	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Ескеева Магрипа	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Ержласун Гульжанат	PhD, ассоц. проф. (Турция)
Каскабасов Сейит	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Негимов Серик	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Нургали Кадиша	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Нуриева Фануза	д.ф.н., проф. (РФ, Татарстан)
Райхл Карл	д.ф.н., проф. (Германия)
Рахманов Насимхон	д.ф.н., проф. (Узбекистан)
Риверс Уильям Патрик	PhD, проф. (США)
Сатенова Серикгуль	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Султанов Казбек	д.ф.н., проф. (Россия)
Тажибаева Сауле	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Хисамитдинова Фирдаус	д.ф.н., проф. (РФ, Башкортостан)
Чернявская Валерия	д.ф.н., проф. (Россия)
Шарип Амантай	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Шарипова Гульбану	к.ф.н., и.о. доцент (Казахстан)
Экиджи Метин	PhD, проф. (Турция)
Янковский Хенрих	PhD, проф. (Польша)

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. К.Сатбаева, 2, каб. 408

Тел.: +7(7172) 709-500 (вн. 31-413)

E-mail: vest_phil@enu.kz

Ответственный редактор, компьютерная верстка: Ильяс Курмангалиев

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия ФИЛОЛОГИЯ

Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК

Зарегистрирован Министерством информации и коммуникаций РК под номером №16996-Ж от 27.03.2018г.

Периодичность: 4 раза в год

Тираж: 35 экземпляров

Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Кажимукана, 12/1, тел.: +7(7172)709-500 (вн.31413)

© Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева

Мазмұны

Фольклор және әдебиеттану

<i>Аймұхамбет Ж.Ә., Қараханқызы Ұ.</i> Мета­мәтін құрылымындағы мифтік символика	8
<i>Айтуғанова С.Ш., Дәулетова А.А.</i> Дала патшайымдары туралы аңыз бен ақиқат ...	16
<i>Аққұлы С.</i> Алаш мемлекеттік армиясының құрылуы хақында	24
<i>Доскеева Ш.А.</i> Ә.Нұршайықовтың эпистолярлық мұрасы	39
<i>Дәуітова Г.Р., Сұлтан Е., Мейрамбекова Л.К.</i> Көне эпостағы мифтік кейіпкерлер	46
<i>Еслям А.Б., Алтысбаев Қ.Қ.</i> З.Ахметов зерттеуіндегі Абайдың шығармашылық мұрасы	54
<i>Жүсіпов Н.Қ., Ибраева А.Т.</i> Бекмұрат Уақатов зерттеулеріндегі халық өлеңдерінің жанрлық жіктелуі	61
<i>Қасқабасов С.А.</i> Томирис – «Мәңгілік ел» идеясының символы	69
<i>Кемеңгер Қ.Р., Діл­дә Ж.Р.</i> М.Мырзахметұлы Бауыржан Момышұлы жайында	77
<i>Өскен Ә.М., Қамзабекұлы Д.</i> Алаштану: текстологиялық жауапкершілік туралы (Ә.Н. Бөкейханның «Жаңа мектеп» журналында жарияланған мақалалары)	84
<i>Садықова Р.Т.</i> Халел Ғаббасов: өмір мен өріс мектептері	94
<i>Химмат Сайед Әли әш-Шазли</i> Орыс әйелдерінің қайғылы тағдыры – орыс адамының дара тұлғасы (Е.Чижованың «Әйелдер уақыты» романы негізінде)	104

Лингвистика

<i>Әбдуәліұлы Б., Көшкінбай Д.</i> Қазақ лексикасындағы құқықтық ақпараттарды зерттеудің жалпы мәселелері	120
<i>Әубәкір С.С., Біжкенова А.Е.</i> Поэтикалық дискурстың ерекшеліктері	127
<i>Досжан Р.А.</i> Тарихи түбірлердің сөзжасамдық қабілеті	135
<i>Ақжигитова А., Елегенова М., Жанзакова А.</i> Қазақстанның лингвистикалық ландшафтындағы көптілділік белгілері (Астана қаласы негізінде)	142
<i>Сарсикеева Г.К., Байоразова Ж.К.</i> Абайдың 38-інші сөзін орыс және ағылшын тілдеріне аудару: салыстырмалы анализ	150
<i>Сейидова С.</i> Әзірбайжан, ағылшын және орыс тілдеріндегі «Жас» концептісі және оның идиоматикалық өкілдігі	157
<i>Сыздықова Г.О., Шолақова А.К.</i> «Ер Төстік» ертегісінің лингвосомиотикалық аспектісі	165

Тіл мен әдебиетті оқыту әдістемесі

<i>Баекеева А.Т., Тәжібаева С.Ж.</i> Тау-кен саласындағы халықаралық терминдерді аудару	173
<i>Ниязова А. Е., Мукатова М.Н.</i> Көптілді ортада шет тілінде сөйлеудің мультилингвалды әрекетін қалыптастыру	183
<i>Смағұлова А., Мұхаметқалиева Г., Балтабаева Г.</i> Сөздерді құрылымдық ұйымдас­тыру (ағылшын және қазақ тілдеріндегі «мұнай газы» термині)	191

Contents

Folklore and Literary Studies

<i>Aimukhambet Zh.A., Karakhankyzy U.</i> Mythical symbolism in the structure of metatext	8
<i>Aituganova S.Sh., Dauletova A.A.</i> The legend and truth about the steppe queens	16
<i>Akkuly S.</i> About the creation of the Alash state army	24
<i>Doskeyeva Sh.A.</i> A.Nurshaikhov's contribution to the epistolary genre	39
<i>Dautova G., Sultan Y., Meirambekova L.K.</i> Mythical characters in the archaic epos	46
<i>Yeslyam A.B., Alpysbayev K.K.</i> Abai's heritage in Z. Akhmetov's research	54
<i>Jysipov N.K., Ibrayeva A.T.</i> Genre classification of folk poems in Bekmurat Uakatov's researches	61
<i>Kaskabasov S.A.</i> Tomiris - Symbol of the Concept of «Мәңгілік ел»	69
<i>Kemenger K.R., Dilda Zh.R.</i> M. Myrzakhmetuly is about Baurzhan Momysuly	77
<i>Osken A.M., Kamzabekuly D.</i> Alash studies: on textual responsibility (Articles by A.N. Bokeykhan, published in «Zhana mektep») journal	84
<i>Sadykova R.T.</i> Khalel Gabbasov: School of life and development	94
<i>Himmat Sayed Ali ash-Shazli</i> The Tragic Fate of the Russian Women and the Symbol of the Russians Identity (According to the Novel by E. Chizhova «Time of Women»)	104

Linguistics

<i>Abdualiuly B., Koshkinbay D.S.</i> General problems of studying legal information in Kazakh lexicon	120
<i>Aubakir S.S., Bizhkenova A.Ye.</i> Features of Poetic Discourse	127
<i>Doszhan R.A.</i> Word-building ability of historical roots	135
<i>Akzhigitova A., Yelegenova M., Zhanzakova A.</i> Multilingual signs in the linguistic landscape of Kazakhstan (the case of Astana)	142
<i>Sarsikeyeva G.K., Baiorazova Zh.K.</i> Translation of Abays 38 th word info Russian and English: comparative analysis	150
<i>Seyidova S.</i> The concept of "Age" and its idiomatic representation in the Azerbaijani, English and Russian languages	157
<i>Syzdykova G.O., Sholakova A.K.</i> Linguosemiotic Aspect of Fairy Tales	165

Methods of teaching language and literature

<i>Bayekeyeva A.T., Tazhibayeva S.Zh.</i> Translating International Terms for Mining Industry	173
<i>Niyazova A. E., Mukatova M.N.</i> Formation of foreign language speech activity in a multilingual environment	183
<i>Smagulova A., Mukhametkaliyeva G., Baltabayeva G.</i> Structural organization of words («Oil gas» term in English and Kazakh)	191

Содержание

Фольклор и литературоведение

<i>Аймухамбет Ж.А., Караханкызы У.</i> Мифическая символика в структуре метатекста	8
<i>Айтуганова С.Ш., Даулетова А.А.</i> Легенда и правда о степных королевах	16
<i>Аккулы С.</i> О создании Алашской государственной армии	24
<i>Доскеева Ш.А.</i> Эпистолярное наследие А. Нуршаихова	39
<i>Даутова Г.Р., Султан Е., Мейрамбекова Л.К.</i> Мифические персонажи в архаическом эпосе	46
<i>Еслям А.Б., Алтысбаев К.К.</i> Творческое наследие Абая в исследованиях З.Ахметова	54
<i>Жусипов Н.К., Ибраева А.Т.</i> Жанровая классификация народных стихов в исследованиях Бекмурата Уакатова	61
<i>Каскабасов С.А.</i> Томирис – символ вечной идеи «Мәңгілік ел»	69
<i>Кеменгер К.Р., Дильда Ж.Р.</i> М. Мырзахметулы о Бауржане Момышулы	77
<i>Оскен А.М., Камзабекулы Д.</i> Алашоведение: о текстологической ответственности (Статьи А.Н.Бокейхана, опубликованные в журнале «Жана мектеп»)	84
<i>Садыкова Р.Т.</i> Халел Габбасов: Школа жизни и развития	94
<i>Химмат Сайед Али аш-Шазли</i> Трагическая судьба русских женщин – символ идентичности русского человека (по роману Е.Чижовой «Время женщин»)	104

Лингвистика

<i>Абдуалиулы Б., Кошкинбай Д.</i> Общие проблемы изучения правовой информации в казахской лексике	120
<i>Аубакир С.С., Бижекенова А.Е.</i> Особенности поэтического дискурса	127
<i>Досжан Р.А.</i> Словообразовательные важности исторических корней	135
<i>Акжигитова А., Елегенова М., Жанзакова А.</i> Многоязычные знаки в языковом ландшафте Казахстана (на примере Астаны)	142
<i>Сарсикеева Г.К., Байоразова Ж.К.</i> Перевод 38-го слова Абая на русский и английский языки: сравнительная анализ	150
<i>Сейидова С.</i> Концепт «Возраст» и его идиоматическое представление на азербайджанском, английском и русских языках	157
<i>Сыздыкова Г.О., Шолакова А.К.</i> Лингвосемиотический аспект волшебных сказок	165

Методика преподавания языка и литературы

<i>Баекеева А.Т., Тажибаева С.Ж.</i> Перевод интернациональных терминов горно-рудной промышленности	173
<i>Ниязова А.Е., Мукатова М.Н.</i> Формирование иноязычной речевой деятельности в мультилингвальной среде	183
<i>Смагулова А., Мухаметкалиева Г., Балтабаева Г.</i> Структурная организация слов (термин «нефтяной газ» в английском и казахском языках)	191

FTAMP 17.07.41

С.Ш. Айтуғанова¹, А.А. Дәулетова²

Л.Н. Гумилев ат. Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан
(E-mail: ¹s-aituganova@mail.ru, ²aian.dauletova89@mail.ru)

Дала патшайымдары туралы аңыз бен ақиқат

Аңдатпа. Мақалада ежелгі сақ дәуіріндегі қаһармандық аңыздардағы Томирис патшайымның ерлігі жайлы, ұлы даламызды мекен еткен сақтардың ерлігі туралы тарихи жазбаларға тұжырым жасалады. Гректің ұлы ойшылы Геродоттың «Тарих» еңбегіндегі сақтардың салты мен дәстүріне, дүниетанымына, елі үшін жасаған ерен ерліктеріне сүйене отырып, ұлы даламызды жаудан қорғай білген қолбасшылардың ерліктері сөз етіледі. Аңыздың негізгі өзегі – ел есінде мәңгі сақталған Томирис патшайымның ерлігі арқылы түсіндірілгені талданады. Томирис патшайым аңыз кейіпкері ғана емес, ол тарихи шындық негізінде құрылған оқиғалардың бас қаһарманы. Тарихи аңыз түріндегі бұл шығармада өмірде болған қолбасшылар жайлы нақты деректер келтіріледі. Біздің дәуірімізге дейінгі 530-529 жылдарда болған бұл шайқас әдеттегі соғыс емес, Ұлы даланы мекен еткен массагет-сақтардың парсы патшасы Кир бастаған қалың әскерден өз Отанын қорғап қалған тарих шындығы. Осы жағдайлар аңызда нақты көрсетіліп, соғыстың қалай басталып, қалай өрбігені, қалай өз мәресіне жеткендігі толық айтылады. Олай болса, бұл аңыз ақиқатқа негізделген тарихи шындық екені түсіндіріліп, тұжырымдалады.

Түйін сөздер: Геродот, тарих, фольклор, аңыздау, сақ, Томирис, Спаргапис, Кир.

DOI: <https://doi.org/10.32523/2616-678X-2019-126-1-16-23>

Кіріспе. Халқымыздың төл тарихы мен әдебиетінің көкжиегін кеңейту үшін біз ежелгі заман тарихына жүгіне отырып, әдебиетіміздің қайнар көздерін таба аламыз. Қазіргі Ұлы дала тұрғындарының арғы ата-бабалары кімдер деген сұрақ туындағанда, санамызда сақ, ғұн тайпалары өздігінен орын алары сөзсіз. Олай болса, тарихымыздың да, әдебиетіміздің де бастауы сол ежелгі заманнан басталары анық. Сақтар біздің даламызды мекен еткен ең іргелі тайпалардың бірі болды. Қазіргі таңда тарихшылар сақтар одағының мекен еткен территориясын нақты белгілеп берді. Сақтар елі тұрмыс-тіршілігінің ерекшелігіне қарай үлкен үш топқа бөлінген. Парадария сақтары (теңіздің арғы бетіндегі сақтар) – еуропалық сақтар-скифтер немесе Арал теңізі, Сырдарияның арғы жағын мекендеген сақтар. Хаомаварга сақтары (хаома сусынын жасаған сақтар) – Ферғана алқабын мекендейтін сақтар. Тиграхауда сақтары (шошақ бөрікті сақтар) – Сырдарияның төменгі ағысы мен Жетісу алқабын мекендеген. Сақтар туралы жазбалар бізге ежелгі грек тарихшысы Геродоттың және осы елдің атақты географы Страбонның жазбаларынан белгілі. Страбон сақ ұлысының көшпелі мал шаруашылығымен айналысқанын айтады. Олар көбіне жылқы, қой, ешкі асырағанын келтіреді. Сақтардың өмірін көзімен көрген Геродот Азияны мекендеген көшпелі өркениеттің өкілдері сақтар туралы: «Массагеттердің киімі мен тұрмысы скифтерге ұқсас. Жаяу жүріп те, ат үстінде де соғыса алады. Соғыстың екі түрін де жақсы меңгерген. Ұрыста садақ пен найзаны қатар пайдаланады. Тұрмыс заттарының көбін алтын мен күмістен жасайды. Найза, жебе, айбалталарын мыстан жасайды. Аттарын соғыстағы соққыдан сақтау үшін мыстан сауыт жасайды. Үзеңгі, таралғы, ер-тоқым, айыл сияқты қосалқы бөлшектерін алтыннан әсемдеп жасайды. Темір мен күмісті олар пайдаланбайды. Есесіне алтын мен мысқа олардың елі бай» [1, 79] деп мәлімет береді. Сақтар мәдениеті жайында сөз қозғалса, біз аты аңызға айналған Томирис патшайымның елі үшін жасаған ерен ерлігінен бастаймыз.

Тақырыптың өзектілігі. Осы тұста Томирис патшайым тарихи тұлға ма, әлде аңыз кейіпкері ме деген заңды сұрақ туары сөзсіз. Әрине, әдебиет пен тарихтың арасында үлкен қайшылық пен айырмашылық бар. Себебі, тарих өмірдегі шындықтың айқын көрінісі болса, ал әдебиет оның көркемдік, идеалдық мәселесін сөз етеді. Олай болса, біздің де тоқтала-тынымыз аты аңызға айналған тарихи тұлғаның шындығына көз жеткізу болып табылады. Қазақ елі – бүкіләлемдік ұлы тарихтың бір бөлігі. Мемлекет болып қалыптасып, бүгінде Азия барысына айналып отырған еліміздің тарихы біздің заманымызға дейінгі мыңжылдықтардан бастау алатыны баршамамызға белгілі. Еуразияны мекендеген арғы атамыз сақтардың өркениеті, мәдениеті, майдан сахнасындағы аты аңызға айналған қаһармандарының ерліктері бүгінгі фольклорда терең талдауды, зерттеуді қажет ететін құнды дүниелердің қатарынан орын алды. Сақ өркениетінің мәңгі өшпейтін белгісі ретінде дүниені жеті рет аралаған гректің ұлы ойшылы Геродот өзінің «Тарих» атты еңбегінің төртінші кітабында сақтардың тұрмысы, ерлігі жайлы, соғыс өнерін жетік меңгерген сарбаздары туралы қалдырған мәліметтері бізге аңыз түрінде жеткен ерліктің ерен үлгісі. Сақтар дала тарихында болып өткен соғыстарда орасан жетістіктерімен әлемді таңдандырған ұлы тайпа. Көне сақ дәуірінен сыр шертетін ерліктің ерен үлгісі еркіндігіне ерлігі, серілігіне сұлулығы сай Томирис пен Зарина патшайымдарға тән. Жеке басының бақытын елінің еркіндігіне айырбастаудан бас тартып, соңындағы ел-жұртын көре білген нәзік жанды, өр рухты қайсар қыздар ұлы даламызда Мәңгілік елдің алғашқы туын желбіреті білді.

Томирис пен Зарина патшайымдар туралы аңыздаулар көркем фольклордың үлгісі болғандықтан, бұл аңыздауларда нақты тарихи кейіпкерлер жүйесі бар, жер-су атаулары кездеседі, кейіпкерлердің өзара қарым-қатынасы сөз етіледі, дала тарихында болып өткен ең сұрапыл соғыстардың қатарынан орын алған шайқастың нақты тарихи датасы көрсетіледі. Демек, Томирис патшайым өмірде болған тарихи тұлға, ұлт мақтанышы деп толық сеніммен айтуға негіз бар.

Сақ мәдениетіне байланысты алғашқы әдеби зерттеулер Ақселеу Сейдімбектің «Қазақтың ауызша тарихы», Тұрсын Жұртбайдың «Қазақ әдебиеті» газетінде қазақ би-батырлары туралы жарияланған сериялық жазбаларында Томирис туралы нақтыланады. Бүгінгі таңда бұл тақырып төл әдебиетіміздің бастауы ретінде өзекті мәселелердің қатарынан орын алып отыр.

Томирис есіміне қатысты деректер. Сақ патшайымының есімі ежелгі жазбаларда Томирис деп көрсетілген. Томирис патшайым біздің жыл санауымызға дейінгі 570-520 жылдар аралығында өмір сүрген сақтарды басқарған әйел патша. Томирис – массагет сақтарының патшайымы, сақ елінің көсемі Ишпақайдың ұрпағы, сақтардың патшасы Мадийдің шөбересі, массагет сақтарының патшасы Сыпырдың қызы немесе немере қызы. Сыпыр есімінің өзі қазақ халқының төл сөзі екенін аңғартады.

«Томирис» сөзінің құпиясы кейбір деректерде «темірді майыстыру, қирату» деген мағынаны білдіреді. Сондай-ақ, көне иран тіліндегі «томруз», яғни «үйлі болу» деген сөзден шығуы да ықтимал.

Қазақ тарихшылары Томирисі «Тұмар» деп жүр. Қазіргі белгілі деректер бойынша, оның дұрыс-бұрыстығына көз жеткізу мүмкін емес. Алайда, сақ жұрты оны дәл гректерше Томирис деп атамағаны айдан анық. Ертедегі эллиндіктер Анарыс (Арыс) бабамызды Анахарсис, Токсарыны Токсарид деп, одан арғы бабаларымызды «Тарғытай, Ишпақай» деп атаған. Бәрінде де сөз соңында **-ис, -сис** қосымшасын орынсыз қоспаған, тек есімінің соңында «с» дыбысы барларға ғана қосқан. Демек, Томирисі Тұмар деп атау бұл тәртіпке үйлеспейді. Ол өзі «марқұм болған патшаның» әйелі ғой. Патша-әйелді, сөз жоқ, әйгілі, текті тұқымнан алса керек. Біздің жорамалымызша, оның аты Томирис немесе Тұмарыс болуы, сондықтан оның **Тума+арыс** деп қоюы, бәлкім, бұл оның лақап аты болуы да мүмкін [7, 60 б.] деп Томирис есіміне кең талдау жасалынады.

Біздің зерттеу барысында анықтағанымыздай: «Тұмар» деген ұғым сөз қолданысымызда киелі мағына түзеді, сол себепті Томирисің шын аты дәл осы Тұмар болуы ғажап емес. Себебі, біздің сан ғасырлық тарихымызда қазақ қыздарының арасында Томирис деген есім аталмаған, есесіне ішінара Тұмар деген есімдер кездесіп отырған. Ал, Геродоттың жазбаларында нақты Томирис деп көрсетілуі ол тарихи фактілер негізінде де өз дәлелін таба алады. Себебі, осы жауынгер халықты гректер «скифтер» десе, иран және парсы деректерінде «сақтар» деп көрсетеді. Бірақ осы екі атау да біздің тіліміздегі «Сақ» ұғымына ортақ атау екеніне дауласпаймыз. Сол себепті, Геродот өз тілінің ыңғайы мен менталитетінің ерекшелігіне қарай Тұмар патшайымның есімін «Томирис» деп беруі мүмкін.

Томирисің анасы туралы дерек жоқтың қасы, өйткені жазба деректерде Томирисің анасынан бала күнінде жетім қалған деп көрсетеді. Сөзсіз, анасынан ерте айырылған кішкентай қыз әкесінің тәрбиесін алған. Томирис патшайым бала кезінен бастап қару-жарақты қолданудың шебері болғаны – оның майдан өнерін жетік меңгерген ортада өскенін аңғартады. Ол бес жасында аттың құлағында ойнайтын шебер болса, алты жасында оң қолы мен сол қолында садақ пен найзаны қатар ұстап игере алатын нағыз жауынгер болып қалыптаса бастағанын тарихшылар Геродоттың жазбаларына негіз жасай отырып жазады.

Мәселенің талқылануы және нәтижесі. Томирис патшайым мен парсы патшасы Кирдің айналасында өрбитін аңыздардың құрылымы мен оқиғасы эпикалық аңыздардың табиғатына сай. Екі елді басқарған қос билеушінің арасындағы тартыс – батырлық жырларда кездесетін оқиғалар желісін аңғартады. Мұнда нақты тарихи деректерге сәйкес шынайы өмірде болған тұлғалар туралы сөз етіледі. Олар: Томирис, Кир, Крез, Дарий, Гистасп және Камбис. Біздің тоқталатынымыз Томирис патшайымның ерлігі болмақ. Олай болса, қаһарман әйелдің ерлігі, өр рухы жауыз патша Кирмен болған соғыстағы оқиғалар негізінде ашыла түспек.

Бізге жеткен деректерден аңғаратынымыз, Геродот өзінің «Тарих» кітабын жазғанда өте көп ел аралап, тарихи шындыққа негізделген құнды деректер қалдырған. Бұл еңбегінде Геродот сол замандағы қисапсыз соғыстарды баяндаған, ұлы қолбасшылар мен жекелеген батырлардың ерлігіне, бүтін елдің өміріне тоқталған. Тіпті, өзі болған елдердің өмір сүру ерекшеліктерін, салты мен дәстүрін, танымы мен тағылымын егжей-тегжейлі қағаз бетінде қалдырған. Осы еңбегінде бүгінгі қазақ даласын мекен еткен сақтардың парсы патшасы Кир жасаған жорығындағы ерліктері басынан аяғына дейін түгел баяндалады. Геродоттың жазбаларында қиял араласқан аңыздар көптеп ұшырасады. Дегенмен парсылар мен сақтардың арасындағы шайқастың шындығы ондағы тарихи тұлғалар мен тарихи даталар негізіндегі жазылған ақиқат екенін дәлелдейді.

Тарихи аңыздарға талдау жасамас бұрын, сол аңыз төңірегінде жазылған шығармалардың ішінен бүгінгі зерттеулерге арқау болатын ең көне мұра болып саналатын Геродоттың жазбаларынан бастайтынымыз анық. Ежелгі заманның қос қаһарманы Томирис пен Кирдің шайқасы туралы жазылған шығармалар бүгінгі әдеби қорымызда да көптеп кездеседі. Жазушы Болат Жандарбековтің «Саки» тарихи повесінің I томында Томирис патшайым туралы кеңірек сөз етіледі. Зерттеушілер: Немат Келімбетов, Алма Қыраубаева, Тұрсын Жұртбай осы тақырып төңірегінде өз тұжырымдарын жасады. Болат Жандарбеков аңыздың сюжетін тарихиландыра отырып, қазақ әдеби романдарының қатарын толықтырса, Немат Келімбетов, Алма Қыраубаева аталған аңызды ұлттық әдебиетіміздің ежелгі қайнар көзі деп қарастырды.

Сақтардың тіршілігі туралы: «Массагеттер егін екпейді, олар тек мал шаруашылығымен айналысып, балық аулаумен күнелтеді. Себебі Аракс өзенінде балық өте көп. Олар малдың сүтімен қоректенеді. Қадір тұтатын бірден бір Құдайлары – Күн. Олар Күнге құрбандыққа жылқы малын шалады. Оның мағынасы ең шапшаң Күн Құдайына жер бетіндегі ең шапшаң жануарды құрбандыққа шалу керек» [1, 79 б.]. Геродоттың сақтардың

тіршілігі туралы жазған бұл дерегі бүгінгі қазақ дәстүрінен көрініс табады. Сақтар заманында құрбандыққа жылқы малын шалса, бүгінгі таңда төрт түліктің бірі қойды шаламыз. Дегенмен, қазақтың бата сөздеріндегі «Құрбандыққа шалғаның қияметте пырақ болсын» дегені осы дәстүрдің көрінісінен қалған сөз деп білеміз.

Геродот еңбегінде Азия мен Европаны мекендеген екі ұлы өркениеттің өмір сүру салты туралы дерек қоры жеткілікті. Парсыларды бастаған патша Кир туралы да көп ақпарат беріледі. Оның өмірге қалай келгені, отбасын құрғаны, таққа отырғаны, оның жасаған жойқын соғыстары туралы дерек өте мол. Тіпті, Кирдің көрші жатқан елдерді қай жылы шабуылдап, қалай басып алғаны туралы да нақты тарихи деректермен көрсетіледі. Геродот Кирді қанішер жауыз патша ғана емес, сонымен қатар ақылды да айбарлы, ержүрек патша ретінде де әр қырынан көрсетеді. Азия жеріне, атап айтқанда, сақтар жеріне жорыққа аттанбас бұрын Вавилон мен Бактрия халқын тізе бүктіреді. Бұл туралы: «Осы елдерді тізе бүктірген Кир енді массагеттерді бағындыруды жоспарлады. Массагеттер саны жағынан өте көп, батыр тайпа. Олар Аракс өзенінің шығыс жақ бағытында исседондарға қарсы бетте өмір сүреді. Басқалар оларды скифтер деп те санайды» [1, 75 б.] деп көрсетіледі.

Кирдің сақтарды бағындыру туралы шешім қабылдауының бірнеше себебі болды. Ең бастысы, ол өзін бүкіл адамзат баласынан жоғары қоюы болса, екіншісі – өзі шапқан елдерді түгел дерлік бағындыруға себеп болған сәтті жорықтары, кейінгісі – алтын мен мысқа бай, өмір сүруге ыңғайлы сақтар мекен еткен Ұлы даланы бағындыру болатын. Ол сақтарды сол тұста басқарып тұрған Томирис патшайымның жесір қалғанын біліп, оған үйлену арқылы сақтардың жері мен еліне қол жеткізудің ең оңай жолын қарастырады. Бұл ойын Томирис патшайымға елшілері арқылы жеткізеді. Кирдің арам ниетін бірден аңғарған зерек те алғыр Томирис патшайым бұл ұсыныстан бас тартады. Кирдің елшісінен мына сөздерді жеткізуді бұйырады: «Мидиялықтар патшасы! Мына пиғылыңнан қайт. Салған көпірлеріңнен пайда табасың ба, жоқ па, оған да көзің жетпейді. Егер сен массагеттерді шабуға шынымен құмар болсаң, өзен үстіне салынып жатқан көпірлеріңнің құрылысын тоқтат. Көп ұзамай біз жақтағы жағаға өт. Біз өзеннен үш күндік жерге кейін шегінейік. Ал, егер де біздің өз жеріңе өткенімізді қаласаң, сен де солай жаса!» [1, 76 б.]. Дәл осы тұста Томирис патшайымның еркін жатқан елін қанды соғыстан бейбіт жолмен қорғамақ болған ниетінен әйел адамға тән нәзіктігі айқындала түседі.

Кир бірден соғыс бастамайды. Ол әскери кеңес құрып, шешімді кейін қабылдауды ұйғарады. Кирдің осы әрекетінен аңғаратынымыз, ол басқа адамның ақылына тоқтай алатын, өз шешімін өзгерте алатын кемеңгер қолбасшы да бола білген. Әскери кеңес барысында Крез Кирге өзеннен өтіп, сақтардың өз жерінде шайқасу туралы ұсыныс айтып, ойының тиімділігін дәлелдейді. Крездің ұсынысын құп көрген Кир сақ жерінде Ұлы дала тарихында мәңгілік аңызға айналған соғысын бастайды. Соғыс алдында Кир ұлы Камбис пен Крезді өз туған жеріне кері қайтарады. Себебі алдында тұрған соғыстың өз өміріндегі соңғы соғыс болатынын ол бәлкім сезген де шығар. Кир Аракс өзені жағасында сақ сарбаздарының қолынан қаза тапты. Дегенмен, оның қалай шайқасып, қалай мерт болғаны туралы нақты дерек жоқ.

Томирис тұлғасының тарихилығы, оның ерлігі жайында Болат Жандарбековтің «Саки» тарихи повесінде айтылады. Томирисінің әкесі – Спаргапис, анасы – Зарина. Анасынан ерте айырылған Томирис өжет болып өседі. Бала кезінен қолына қылыш алып, соғыс өнеріне машықтана бастайды. Ол қылыш пен найзаны тең ұстаған, садақты екі қолымен де ата алатын мерген болып өседі. Массагет пен тиграхауд сақтары бірігіп хаомаварға сақтарына соғыс ашар алдында үлкен жиын болады. Осы жиын-тойда Томирис өзінің нағыз батыр екенін дәлелдейді. Ол тиграхауда сақтарының бас батыры Рустаммен жекпе-жекке шығып, соғыс өнерін жетік меңгеріп, қаруды шебер пайдалана алатынын көрсетеді. Рустам батырдың физикалық күшін мойындап, соған тұрмысқа шығады. Әкесі қайтыс болған

соң Томирис таққа отырады [2, Б. 23-25]. Немат Келімбетов те «Сақтарды өз жерін парсы әскерінің шапқыншылық әрекетінен сақтап қалу тақырыбын жыр еткен «Томирис» дастанының сюжеті бізге Геродоттың «Тарих» атты көптомдық еңбегі арқылы жеткен» [4, 16 б.] деп тұжырым жасайды.

Ұлы дала төрінде болған ең ірі шайқас барысында Кир әлсіз де ауру сарбаздардан құралған бір топ әскерін өзен жағасына қалдырады да, өзі бір қалтарысқа негізгі күшімен жасырынады. Сақ әскері парсылардың жалған әскеріне шабуылдап, жеңіске жеттік деп қателесті. «Жеңістерін» тойлап, шарапқа әбден масайраған сәттерінде парсылар сақ сарбаздарын қырып салды. Тұтқынға алынғандар ішінде Томирисінің ұлы Спаргапис те бар еді.

Әскері мен ұлының қандай халге түскенін білген патшайым Кирге тағы да елші жібереді. Кирдің өз сөзіне құлақ аспайтынын түсінген Томирис енді әскерін бастап өзі соғыс алаңына шығады. Ал, Томирисінің ұлы Спаргапис мастығы тараған соң өзінің қандай халге душар болғанын түсініп, жаудан қолын босатуды сұрайды. Спаргапис қолы босай сала, өзін өзі өлтіреді.

«Бұл шайқасты мен барлық ұрыстардың ішіндегі ең сұрапылы деп білем. Варварлар шайқасы туралы мен мынаны білдім. Дұшпандар алдымен бір-біріне қарсы лек құрып, садақпен атысқан. Садақ оқтары таусылған соң, олар қанжар, найзамен қоян-қолтық ұрысқа кіріскен. Екі жақ та шегінбеді. Соңында массагеттер басым түсіп, жеңіске жетті. Парсы әскерлері түгелімен дерлік соғыс алаңында қаза тапты. Кирдің өзі де осы ұрыста қаза болды. Ол 29 жыл ел басқарған патша болған» [1, 79 б.] деп жазады Геродот.

Кир қаза тапты. Парсы әскері жермен жексен болып, жеңіліске ұшырады. Сақ сарбаздары асқан ерлікпен өз жерлерін жау әскеріне тапталуға жол бермей, жеңіске жетті. Ал, Томирис Кирдің мәйітін тапқан соң, оның басын торсықтағы қанға батырып: «Мен тірі қалып, ұрыста сені жеңдім. Ал сен, ұлымды қулықпен тұтқынға алып, өлім құштырдың. Менің күйімді осы әрекетіммен өлімші халге жеткіздің. Сондықтан да, міне, өзіңе ескерткен уәдемді орындап, көзің тіріде тоймаған қанға енді тойдырам» [1, 79 б.] - деді.

Томирис – әйел патша ғана емес, шырайлы жүзінен шуақ тұнған қазақ қызының ғасырдан ғасырға жеткен қадірлі, кәусәр образының жиынтық бейнесі. Ол өте ақылды, жаужүрек әйел патша. Соғыстан қорыққанынан емес, бейбіт халықтың қанының төгілуіне қарсы болған Томирис: «Енді сен менің жанашырлық ақылымды тыңда! Аман-сауында менің жерімнен кет! Егер де сен мұны істемесең, қанша тойымсыз болсаң да, мен сені қанға тойдырам!» [1,79 б.] дейді. Жаужүрек әйелдің бұл сөздерінен қатыгездікті емес, елінің ертеңі үшін аянып қалмайтын өжеттігін байқаймыз.

Өткен замандардағы өмір келбетін соғыссыз елестету мүмкін емес, сондықтан да бұл жағдайға әділ баға бере отырып, бүгінгі бейбіт күнге ата-бабамыз жауының тізесін дірілдетіп, Ұлы даланы тұлпарының тұяғымен күмбірлетіп, бізге қалдырған аманаты деп білеміз. Кешегі заманда білегімізбен бірді де, мыңды да жеңген халық болсақ, бүгінгі заманда білімімізбен мыңды жеңген елге айналып отырмыз. Осы ойымызды тәуелсіз мемлекетіміздің Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың мына сөздерімен қорытындыласақ: «Біз бәріміз бір атаның – қазақ халқының ұлымыз. Бәріміздің де туған жеріміз біреу – қасиетті қазақ даласы. Бұл дүниеде біздің бір ғана Отанымыз бар, ол – Тәуелсіз Қазақстан. Біз болашаққа көз тігіп, тәуелсіз елімізді «Мәңгілік Ел» етуді мұрат қылдық. «Қазақстан-2050» Стратегиясы осынау мәңгілік жолдағы буындар бірлігінің, ұрпақтар сабақтастығының көрінісі. Бабалардың ерлігі, бүгінгі буынның ерен істері және жас ұрпақтың жасампаздығы арасында сабақтастық болса ғана, біз «Мәңгілік Ел» боламыз. Тәуелсіздік алғаннан кейін небір тар жол, тайғақ кешулерден сүрінбей өттік. Бүгін Қазақстанды бүкіл әлем танып отыр. Қазақстан таяудағы жылдар ішінде әлемдік бәсекеге барынша қабілетті елдердің қатарына кіруі тиіс. Бұл дегеніміз – бәсекеге төтеп беру. Әлемдік бәсекеге төтеп берудің басты шарты – күшті рух пен білім» [8].

Томирис жау табанына өз жерін тапталмай, шекарадан асырмай, жарты әлемді бағындырған Кир патшаны әскерімен бірге ойсырата жеңген қаһарман тұлға. Томирисің соғысты болдырмай, бейбіт жолмен шешуге талпынғаны, жауды жеңіп, елі мен жерін қорғай білгені, ұлы үшін жанталасқан ана бейнесі – оны бір қырынан қатал да әділ қолбасшы екенін көрсетсе, екінші қырынан мейірімді әйел екенін аңғартады. Бір әйелдің болмысынан жаратылыстың қарама-қарсы екі күйі байқалады. Әйелге тән мейірімділік пен ер-азаматқа тән өжеттік бір образда тоғысқан.

Қорытынды. Қазақтың арғы-бергі тарихында елі, жері үшін жанын пайда еткен, бар өмірін сарп еткен ұл-қыздары жетерлік. Сағымданған қазақ тарихының тереңіне үңілер болсақ, ерлік пен даналық, отансүйгіштік қасиеттер қазақтың ер-азаматтарына ғана емес, нәзік жанды аруларына да тән екенін байқаймыз. Қарсы келген жаудың қабырғасын қақыратып, қызыл қанын шашыратқан бұрымдылардың елім дегенде ет жүрегі елжіреп, соғыс даласында көрсеткен ерліктері ғасырдан ғасырға жетіп, аңызға айналған образдары Ұлы дала аспаны астында мәңгілік жасай береді.

Томирис патшайымның қаһармандығы жайлы аңыз ұрпақтан ұрпаққа жалғасып, мәңгілік жасай бермек. Бүгінгі таңда патшайымның құрметіне 1906 жылы ашылған астероидке «Томирис» есімі берілген.

Астана қаласының Республика даңғылында орнатылған тарихи монумент жиынтығында сақ патшайымы Томирисің алып бұқаның үстінде тұрған сәті бейнеленген. Монументтің авторы орыс мүсіншісі – Даши Намдаков.

Қаһарман тұлғаларымызды дәріптеген ұлы халқымыз елінің мәңгілік болуы үшін ерлігі мен ақылы үндескен батыр қызын монументте ғана бейнелеп қоймай, 2005 жылы шыққан «Жүз тұңғыш» атты жинаққа да енгізді. Жинақта Томирисің ерлігі жайлы «Сақтан тараған массагет тайпасының тұңғыш әйел патшасы. Парсылар державасының негізін қалаған Камбистің ұлы Кир патшаны біздің дәуірімізге дейінгі 529 жылы жеңіп, соғыста өлтірген тұңғыш әйел қолбасы» [7, 55 б.] деп баға береді.

Томирис патшайым туралы ойымызды түйіндесек: Томирис – ұлан істің бұлағы, мейірімнің шырағы, сабырлықтың сыңары, пәк үлгінің шынары, тұлғалы ұлттың құмары, туралықтың Тұмары болып ел есімінде мәңгі жасай бермек!

«Мәңгілік Ел» ұлттық идеясының қазақ халқының батырлық-эпикалық жыр-аңыздарында көркем бейнеленуі» тақырыбындағы ғылыми зерттеулерді гранттық қаржыландыру жобасы бойынша орындалды (келісімшарт №132, 12 наурыз, 2018 жыл)

Әдебиеттер тізімі

- 1 Геродот. История в девяти книгах. / Геродот - Ленинград: Наука, 1972. - 600 с.
- 2 Джандарбеков Б. Томирис. Историческая повесть. / Б. Джандарбеков - Алма-Ата: Жалын, 1982. – 288 с.
- 3 Келімбетов Н. Түркі халықтарының ежелгі әдеби жәдігерліктері. / Н. Келімбетов - Алматы: «Раритет», 2011 - 432 б.
- 4 Келімбетов Н. Ежелгі әдеби жәдігерліктер. / Н. Келімбетов - Алматы: Алатау, 2005. - 332 б.
- 5 Қыраубаева А. Ежелгі әдебиет. / А. Қыраубаева - Астана: Елорда, 2001. - 224 б.
- 6 Жұртбаев Т. Дулыға. Екі томдық. I том. / Т. Жұртбаев - Алматы: Жазушы, 2007. - 400б.
- 7 Жүз тұңғыш. I кітап. / Құраст. Бексұлтан Нұржекеұлы. - Алматы: Жалын баспасы, 2005. – 320 б.
- 8 Қазақстан жолы-2050: «Мәңгілік ел» стратегиясы [Электронды ресурс] - URL: <https://e-history.kz>contents>view> [Қаралған күні: 15.01.2019ж.]
- 9 Жолдасбеков М. Асыл арналар: Әдеби мақалалар. / М. Жолдасбеков - Алматы: Жазушы, 1990. - 352 б.
- 10 Сейдімбек А. Қазақтың ауызша тарихы: Зерттеу. / А. Сейдімбек - Астана: Фолиант, 2008. - 728 б.

С.Ш. Айтуғанова, А.А. Даулетова

Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан

Легенда и правда о степных королевах

Аннотация. В статье делается вывод о героических легендах древнего сакского времени, о подвигах королевы Томирис и саков, живших в Великой степи. В трудах великого мыслителя Геродота «История» рассказывается о подвигах полководцев, опираясь на их образ жизни и традиции саков, о их мировоззрение, мужество, проявленные во имя своей страны и как защищали Великую Степь от врага. Анализируется, что основной стержень легенды - это подвиг королевы Томирис, который навсегда сохранился в памяти народа. Королева Томирис – это не только легенда, но и главный герой событий, созданных на основах исторических истин. В этом произведении в виде исторической легенды приводятся конкретные данные о существовавших в жизни полководцах. Эта битва, прошедшая в 530-529 годах до нашей эры – это не обычная война, а правда истории, которая защищала свою Родину от плотных войск под руководством персидского царя саков-массагетов, населявших Великую степь. Все эти обстоятельства подробно описаны в легенде: как началась война и как закончилась. В этой связи, следует отметить, что эта легенда является исторической реальностью, основанной на истине.

Ключевые слова: Геродот, история, фольклор, легенды, Сак, Томирис, Спаргапис, Кир

S.Sh. Aituganova , A.A. Dauletova

L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan

The legend and truth about the steppe queens

Annotation. The article concludes about the heroic legends of the ancient Saka period, about the exploits of Queen Tomiris and Saks who lived in the great steppe. In the works of the great thinker Herodotus «History» he tells about the exploits of the he generals. Based on the image and traditions of the Saks, worldview, courage, shown in the name of his country, they defended the great Steppe from the enemy. It is they analyzed that the main core of the legend is the feat of Queen Tomiris, which is forever preserved in the memory of the people. Queen Tomiris is not only a legend, but also the protagonist of events created on the basis of historical truth. This work in the form of a historical legend provides specific information about the life of generals. The battle, which took place in 530-529 years BC –is not an ordinary war, but the truth of history, which defended the Homeland from dense troops under the leadership of the Persian king Saks-massagetov inhabiting the great steppe. All these circumstances are described in the legend in detail: how the war began and how it ended. In this regard, it should be noted that this legend is a historical reality based on the truth.

Key words: Herodotus, history, folklore, legend, sak, Tomiris, Spargapis, Kir

References

- 1 Gerodot. Istorija v devyati knigah [The story in nine books]. (Nauka, Leningrad, 1972, 600 p.). [in Russian]
- 2 Dzhandarbekov B. Tomiris. Istoricheskaya povest' [Tomiris. Historical tale]. (Zhalyn, Almaty, 1982, 288 p.). [in Russian]
- 3 Kelimbetov N. Türki xalıqtarınıñ ejelgi ädebî jädigerlikleri [Ancient Literary Essays of Turkic Nations]. (Raritet, Almaty, 2011, 432 p.). [in Kazakh]
- 4 Kelimbetov N. Ejelgi ädebî jädigerlikler [Ancient Literary Essays]. (Alataw, Almaty, 2005, 332 p.). [in Kazakh]

- 5 Qyrawbaeva A. Ejelgi ädebïet [Ancient Literature]. Elorda, Astana, 2001, 224 p.
- 6 Jurtbaev T. Dwlyğa [Helmet]. Eki tomдық [Two volumes], Volume I, (Zhazushy, Almaty, 2007, 400 p.). [in Kazakh]
- 7 Jüz tuñğış [One hundred the first]. I kitap. [The first book], / Qurast. Beksultan Nurjekeuli / [Composer. Beksultan Nurzhekeevich], (Jalın baspası, Almaty, 2005, 320 p.). [in Kazakh]
- 8 Qazaqstan joly - 2050: «Mäñgilik el» strategïyası [Kazakhstan's way - 2050: Strategy of «Mangilik Yel»]. [Electronic resource] Available at: [https // e-history.kz> contents> view](https://e-history.kz/contents/view). (Accessed: 15.01.2019) [in Kazakh]
- 9 Joldasbekov M. Asıl arnalar: Ädebï maqalalar [Precious channels: Literary articles]. (Jazwşhy, Almaty, 1990, 252 p.). [in Kazakh]
- 10 Seydimbek A. Qazaqtıñ awızşa tarıxy: Zerttew [Kazakh oral history: Research]. (Foliant, Astana, 2008, 728 p.). [in Kazakh]

Авторлар туралы мәліметтер:

Айтүганова С.Ш. – филология ғылымдарының кандидаты, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, қазақ әдебиеті кафедрасының профессоры, Астана, Қазақстан.
Дәулетова А.А. – Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің филология факультеті, Қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының I курс магистранты, Астана, Қазақстан.

Aituganova S.Sh. – candidate of philological sciences, Professor of the Department of Kazakh Literature, L.N. Gumilyov Eurasian National University. Astana, Kazakhstan.

Dauletova A.A. – 1st year student of the Kazakh language and literature specialty, philological faculty, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan.

**«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы.
Филология сериясы» журналында мақала жариялау ережесі**

1. Журналдың мақсаты. Филология ғылымдарының өзекті мәселелерін, тіл және әдебиетті оқыту әдістемелерін және де ғылыми конференциялардың ең маңызды материалдарын, библиографиялық шолу мен сын пікірлерді көрсететін әдебиеттану және тілтану саласындағы мұқият тексеруден өткен түпнұсқа ғылыми жұмыстарды жариялау.

2. Журналда мақаланы жариялаушы автор Ғылыми басылымдар бөліміне (*мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қаласы, Қ. Сәтпаев көшесі, 2, Л. Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғимарат, 408 кабинет*) қолжазбаның қол қойылған 1 дана қағаз нұсқасын тапсыру және **Word** форматындағы нұсқасын **vest_phil@enu.kz** электрондық поштасына жіберу қажет. Қағазға басылған мақала мәтіні мен электронды нұсқасы бірдей болулары қажет. Мақаламен бірге автордың жұмыс орнынан **Ілеспе хат** та тапсырылуы қажет. Мақалалар **қазақ, орыс, ағылшын** тілдерінде қабылданады.

3. Авторлардың редакцияға мақалаларды жіберуі «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысында» басуға және шет тіліне аударып, қайта басуға келісiмiн бiлдiредi. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы өз туралы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына, барлық көшірмелердің, кестелердің, сұлбалардың, иллюстрациялардың тиісті түрде рәсімдеуіне кепілдеме береді.

4. Ұсынылатын мақала көлемі (жекедеректер мен әдебиеттер тізімін қоса):

- мақалалар үшін - 8 ден 16 бетке дейін;
- сын пікірлер (монографияға, кітапқа) және конференция туралы пікір - 6 дан 12 бетке дейін.

5. Мақала мәтінінің пішіні:

- **Microsoft Word** (docx) форматындағы файлда;
- **Times New Roman** шрифінде;
- жақтау жолағы 2x2x2x2;
- 1,5 жоларалық интервалы;
- 14 кегл;
- мәтінді жақтау көлеміне сәйкестендіру керек;
- Әрбір азатжол қызыл сызықтан басталуы қажет (1 см шегініс);
- **транслитерация** Library of Congress (LC) жүйесінде жасалуы керек.

Мақаланы құру сұлбасы:

XҒТАР <http://grnti.ru/> - бірінші жолдың сол жақтауында;

Автор(лар) туралы метамәліметтердің мазмұны (Рәсімдеу үлгісі / Образец оформления статьи / Template қараңыз)

Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында **қою әріппен** жазылады;

Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті (егер авторлар әртүрлі мекемелерде жұмыс істесе, онда автордың тегі мен тиісті мекеменің қасында бірдей белгіше қойылады) Автор(лар)дың **E-mail**-ы – жақша ішінде (*курсивпен*);

Мақала атауы – жолдың ортасында (жартылай қоюмен)

Аңдатпа – (100-200 сөз) формуласыз, мақаланың атауын мейлінше қайталамауы қажет; әдебиеттерге сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (кіріспе, зерттеу әдіснамасы мен әдістемесі, зерттеу нәтижелері, қорытынды) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны берілуі қажет.

Түйін сөздер («Түйін сөздер» сөз тіркесі **жартылай қоюмен** белгіленеді) (5-8 сөз немесе сөз тіркестері) - Түйін сөздер зерттеу тақырыбын өте дәл бейнелеу керек, сонымен қатар, ақпараттық-ізвестіру жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін мақала мәтінінің терминдерін және де басқа маңызды ұғымдарды қамтуы қажет.

Мақаланың негізгі мәтіні кіріспені, мақсат пен міндеттерді қоюлуын, зерттеу тақырыбы бойынша жұмыстардың шолуын, зерттеу әдістерін, нәтижелер/талқылау қорытынды қамтуы қажет (жоларалық интервал - 1, азат жол «қызыл жолдан» - 1 см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады.

Кестелер, суреттер – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр иллюстрация қасында оның аталуы болуы қажет. Сурет айқын әрі сканерден өтпеген болуы керек.

Мақаладағы формулалар тек мәтінде оларға сілтеме берілсе ғана нөмірленеді.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқаларына міндетті түрде алғаш қолданғанда түсініктеме берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

Әдебиеттер тізімі. Мәтінде әдебиеттерге сілтеме тікжақшаға алынады. Мәтіндегі әдебиеттер тізіміне сілтемелердің нөмірленуі мәтінде қолданылуына қатысты жүргізіледі: мәтінде кездескен әдебиетке алғашқы сілтеме [1, 153 б.] арқылы, екінші сілтеме [2, 185 б.] арқылы т.с.с. жүргізіледі. Мақаланың негізгі мәтініндегі кітапқа сілтеме қолданылған беттерді көрсету керек (мысалы, [1, 45 б.].

Жарияланбаған еңбектерге сілтемелер жасалмайды. Сонымен қатар, рецензиядан өтпеген басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізімін, әдебиеттер тізімінің ағылшынша әзірлеу үлгісін төмендегі мақаланы рәсімдеу үлгісінен қараңыз).

Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса) беріледі.

Авторлар туралы мәлімет: аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмыс орнының мекенжайы, телефон, e-mail – қазақ, орыс және ағылшын тілінде толтырылады.

6. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет. Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның кейін қайтарылуы, оның журналда басылуына жіберілуін білдірмейді.

7. Электронды корректурамен жұмыс істеу. Ғылыми басылымдар бөліміне түскен мақалалар жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Эксперттер ұсынылған мақалаға оның жариялау мүмкіндігі, жақсарту қажеттілігі немесе қабылданбауы туралы дәлелді қорытындысын қамтитын жазбаша сын пікір береді. Жарамсыз деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды. Мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда авторлар үш күн аралығында мақаланың корректурасын жіберу керек. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі. Оң сын пікірлер алған мақалалар оларды талқылау және басылымға бекіту үшін журналдың редакциялық алқасына ұсынылады.

Журналдың басылым жиілігі: жылына 4 рет.

8. Төлемақы. Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына келесі реквизиттер бойынша төлем жасау қажет (ЕҰУ қызметкерлері үшін - 4500 тенге; басқа ұйым қызметкерлеріне - 5500 тенге).

Реквизиттері:

1) АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: KСJBKZKX
ИИК: KZ978562203105747338 (KZT)
Кнп 861
Кбе 16

2) АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073 (KZT)

3) АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847

«Мақала үшін, автордың АТЫ-ЖӨНІ»

Provisions on articles submitted to the journal “Bulletin of the L.N. Gumilyov Eurasian National University. Philology Series”

1. Goal of the journal. Publication of carefully selected original scientific papers in the fields of literary studies, linguistics, reflecting the actual problems of philology, language and literature teaching methods, most significant proceedings of scientific conferences, bibliographic summaries and reviews.

2. An author who wishes to publish a paper in the journal must submit the paper in one hard copy (printed version), signed by the author, to the scientific publication office (at the address: 010008, the Republic of Kazakhstan, Astana, Satpayev St., 2. The L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Administrative Building, Office 408) and by e-mail **vest_phil@enu.kz** in **Word** format. At the same time, strict compliance between Word-version and the hard copy is required. And also the authors need to submit a cover letter.

Language of publications: Kazakh, Russian, English.

3. Submission of papers to the scientific publication office means the authors' consent to the right of the Publisher, the L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish papers in the journal and their re-publication in any foreign language. By submitting the text of the paper for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about themselves, lack of plagiarism and other forms of unauthorized use in the article, proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, and illustrations.

4. The recommended volume of the paper (including metadata and references):

- for papers – between 8-16 pages;
- for reviews (of monographs, books), reviews on conferences – between 6-12 pages.

5. Text formatting requirements:

- Microsoft Word file format (docx);
- Times New Roman font;
- the size of the fields 2 * 2 * 2 * 2;
- line spacing 1,0;
- size 14;
- text alignment in width;
- each paragraph beginning with the main line (indent 1 cm);
- transliteration is carried out according to the Library of Congress (LC) system.

Structure of the article:

IASTI <http://grnti.ru/> – first line, left

The content of the metadata about the author (see Рәсімдеу үлгісі / Paper template)

Initials and Surname of the author (s) – center alignment, italics

Full name of the affiliation, city, country (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization)

Author's e-mail (s) – in brackets (italics)

Paper title – center alignment (bold)

Abstract (100-200 words) must not contain formulas or repeat the content of the paper; it must not contain bibliographic references; it must reflect the summary of the paper, preserving the structure of the paper – introduction, methodology and research methods, research results, conclusion.

Key words (the phrase «Keywords» is bold) (5-8 words/word groups). Keywords must be extremely accurate to reflect the subject area of the study, include terms from the text of the paper and other important concepts that make it possible to facilitate and expand the possibilities of finding the paper by means of an information retrieval system).

The main text of the paper must contain an introduction, setting goals and objectives, a review of works on the research topic, research methods, results / discussions conclusion / conclusions – line spacing – 1, «main line» indent – 1.25 cm, justified alignment.

Tables, figures must be placed after the mention. Each illustration must be followed by the inscription. Figures should be clear, clean, and unscanned. Only those formulas referenced in the text are subjected to numbering.

All abbreviations and shprtenings, with the exception of obviously well-known, must be decoded when first used in the text.

Information about the financial support of the work is indicated on the first page in the form of a footnote.

References. In the text, references are indicated in square brackets. References must be numbered strictly in the order of mention in the text. The first reference in the text to a reference must have the number [1, 153 p.], the second – [2, 185 p.], Etc. The reference to the book in the main text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). Links to unpublished works are not allowed. Undesirable references to unlicensed publications are not recommended (examples of the description of the list of references, descriptions of the list of references in English, see below in the sample article).

At the end of the paper, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the paper is in Kazakh), in Kazakh and English (if the paper is in Russian) and in Russian and Kazakh (if the paper is in English language).

Information about the authors: last name, first name, patronymic, scientific degree, position, affiliation, full business address, telephone, e-mail – in Kazakh, Russian and English.

6. The manuscript must be carefully verified. Non-compliant manuscripts will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the manuscript has been accepted for publication.

7. Work with electronic proofreading. Papers submitted to the Department of Scientific Publications (editing office) are sent for anonymous review. Experts give a written review of the submitted paper with a reasoned conclusion about the possibility of its publication, the need to send for revision or (rejection) of the paper. Papers that have received a negative review are not accepted for reconsideration. Authors should, within three days, send the proofreading of the paper if it is decided to finalize the paper. Corrected versions of papers and the author's response to the reviewer are sent to the editor. Papers with positive reviews are submitted to the editorial board of the journal for discussion and approval for publication.

Periodicity of the journal: 4 times a year.

8. Payment. Authors who have received a positive opinion on publication must pay to the following banking details (for ENU employees – 4,500 KZT, for outside organizations – 5,500 KZT):

Реквизиты:

1) АО «Банк ЦентрКредит» БИК банка: КСJBKZKX ИИК: KZ978562203105747338 (KZT) Кнп 861 Кбе 16	2) АО «Bank RBK» Бик банка: KINCKZKA ИИК: KZ498210439858161073 (KZT)
	3) АО «ForteBank» БИК Банка: IRTYKZKA ИИК: KZ599650000040502847

«For the publication, Name of the author»

Положение о рукописях, представляемых в журнал «Вестник Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева. Серия Филология»

1. Цель журнала. Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ в области литературоведения и языкознания, отражающих актуальные проблемы филологических наук, методы преподавания языка и литературы, а также наиболее значимые материалы научных конференций, библиографические обзоры и рецензии.

2. Автору, желающему опубликовать статью в журнале, необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором, в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сатпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Учебно-административный корпус, каб. 408) и по e-mail vest_phil@enu.kz. При этом должно быть строго выдержано соответствие между Word-файлом и твердой копией. А также авторам необходимо представить **сопроводительное письмо**.

Язык публикаций: казахский, русский, английский.

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя – Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева – публикации статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций.

4. Рекомендованный объем (включая метаданные и список литературы):

- для статей – от 8 до 16 страниц;
- для рецензий (на монографии, книги), отзывов о конференциях – от 6 до 12 страниц.

5. Требования к форматированию текста:

- формат файла Microsoft Word (docx);
- шрифт Times New Roman;
- размер полей 2*2*2*2;
- междустрочный интервал 1,0; – кегль 14;
- выравнивание текста по ширине;
- каждый абзац должен начинаться с красной строки (отступ 1 см);
- транслитерация осуществляется по системе Library of Congress (LC).

Схема построения статьи:

ГРНТИ <http://grnti.ru/> – первая строка, слева

Содержание метаданных об авторе (см. Рәсімдеу үлгісі/Образец оформления статьи/ Template)

Инициалы и фамилия автора(ов) – выравнивание по центру (начертание курсивом)

Полное наименование организации, город, страна (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации)

E-mail автора(ов) – в скобках (начертание курсивом)

Название статьи – выравнивание по центру (начертание полужирным)

Аннотация (100-200 слов) не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, методологию и методику исследования, результаты исследования, заключение.

Ключевые слова (словосочетание «Ключевые слова» выделяется полужирным) (5-8 слов/словосочетаний). Ключевые слова должны предельно точно отражать предметную область исследования, включать термины из текста статьи и другие важные понятия, позволяющие облегчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

Основной текст статьи должен содержать введение, постановку цели и задач, обзор работ по теме исследования, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» – 1,25 см, выравнивание по ширине.

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными. В статье нумеруются лишь те формулы, на которые по тексту есть ссылки.

Все аббревиатуры и сокращения, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

Список литературы. В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1, 153 с.], вторая - [2, 185 с.] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 с.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нецензурируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. ниже в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке) и на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке).

Сведения об авторах: фамилия, имя, отчество, научная степень, должность, место работы, полный служебный адрес, телефон, e-mail – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. Работа с электронной корректурой. Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Эксперты дают письменную рецензию на представленную статью с мотивированным заключением о возможности ее опубликования, необходимости направить на доработку или (отклонении) статьи. Статьи, получившие отрицательную рецензию, к повторному рассмотрению не принимаются. Авторам в течение трех дней необходимо отправить корректуру статьи в случае принятия решения о доработке статьи. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. Оплата. Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию, необходимо произвести оплату по следующим реквизитам (для сотрудников ЕНУ – 4500 тенге, для сторонних организаций – 5500 тенге):

Requisites:

1) АО «Банк ЦентрКредит» БИК банка: КСJBKZKX ИИК: KZ978562203105747338 (KZT) Кнп 861 Кбе 16	2) АО «Bank RBK» Бик банка: KINCKZKA ИИК: KZ498210439858161073 (KZT)
	3) АО «ForteBank» БИК Банка: IRTYKZKA ИИК: KZ599650000040502847

«За публикацию ФИО автора»

Редактор: Дихан Қамзабекұлы
Шығарушы редактор: І.Р. Құрманғалиев
Дизайн: Ілияс Рысбекұлы

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
ХАБАРШЫСЫ. Филология сериясы.
- 2019. - 1 (126). - Астана: ЕҰУ. 202-б.
Шартты б.т. - 18,0   Таралымы - 35 дана

Мәтін мазмұнына типография жауап бермейді.

Редакция мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы,
Астана қаласы, Қ. Сәтбаев көшесі, 2.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31-413)

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
баспасында басылды